

Ι Σ Π Α Ν Ι Α

Ὡ θαύμα! ἦτο ἡ αὐτὴ ἀραβικὴς τινὸς οἰκίας, μὲ κομψο-
τατάς περὶ αὐτὴν στύλους, μὲ ὠραιότατα τόξα, μὲ τὰ ἀπερί-
γραπτα ἐκεῖνα κεντήματα τῆς Ἀλάμβρας περὶ τῶν θυρῶν
καὶ τῶν παραθύρων, μὲ τὴν γεγλυμμένην καὶ χρωματισμένην
ὁροφὴν, μὲ τοὺς σηκίσκους διὰ τὰ ἀνθοδοχεῖα καὶ τὰς ὑδρίας
διὰ τὰ ἀρώματα, μὲ τὸν λουτήρα ἐν τῷ μέσῳ, μὲ ὅλα τὰ
ἔγνη καὶ τὰς ἀναμνήσεις ζωῆς τερπνοτάτης πλουσίας τινὸς
οἰκογενείας! Καὶ εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην κατώκουσι οἱ πτωχοὶ
ἐκεῖνοι ἄνθρωποι!

Ἐξήλθομεν, εἰσῆλθομεν εἰς ἄλλας οἰκίας, εἰς ὅλας εὗρον λει-
ψανόν τι ἀραβικῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ γλυπτικῆς. Ὁ Γογγό-
ρας μού ἔλεγεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν: — Ἐδῶ ἦτο ἐν Χα-
ρέμ. — Ἐκεῖ τὰ λουτρά διὰ τὰς γυναῖκας — Ἐκεῖ ἐπάνω τὸ
δωμάτιον εὐναομένης τινός: — καὶ ἐγὼ προσήλουν τοὺς ἀπλή-
στους ὀφθαλμούς μου ἐπὶ παντός τεμαχίου τοίχου φέροντός
ἀραβοῦργημά τι καὶ ἐπὶ ὅλων τῶν μικρῶν στύλων τῶν παρα-
θύρων, ὡς νὰ ἠρώτων τὰ πάντα νὰ μού ἀποκαλύψουν μυστι-
κόν τι, ὄνομα τι, μαγικὴν τινα λέξιν, διὰ τῆς ὁποίας νὰ κα-
τορθώσω νὰ ἀνεγείρω ἐν μιᾷ στιγμῇ ἐκ νέου τὸ ἐρειπιωμένον
κτίριον καὶ νὰ ἴδω τὰς ὠραίας αἰθιοπίδας αἰτίνες ἔζησαν ἐν
αὐτῷ. Ἀλλὰ φεῦ! ἐν τῷ μέσῳ τῶν στύλων καὶ ὑπὸ τὰ τόξα
τῶν κομψῶν παραθύρων δὲν ἐφαίνοντο ἡ ράκη καὶ πρόσωπα
μὲ ρυτίδας!

Εἰσῆλθομεν, μεταξὺ τῶν ἄλλων, εἰς οἰκίαν τινὰ ἐντὸς τῆς
ὁποίας εὗρομεν ὁμοίον τινα νεανίδων αἰτίνες ἔρχατον ἐν τῇ
αὐτῇ ὑπὸ τὴν σκιὰν δένδρου τινός, ἐπιτηρούμεναι ὑπὸ γραίας
τινός. Εἰργάζοντο πᾶσαι ἐπὶ μεγάλου τινός τεμαχίου ἐρέας
μὲ γραμμὰς μαύρας καὶ φαίας, ὅπερ ἐξέλαθον ὡς τάπητα
ἢ κλινισκέπασμα. Ἐπλησίασα καὶ ἠρώτησα μίαν ἐξ αὐτῶν:

— Que es esto; (Τι εἶνε αὐτό;)

Ἦγειραν πᾶσαι τὴν κεφαλὴν καὶ διὰ ταυτοχρόνου κινή-
σεως ἐξετύλιξαν τὴν ἐρέαν οὕτως ὥστε νὰ δυνάμει νὰ ἴδω
καλῶς τὴν ἐργασίαν τῶν. Μόλις τὸ εἶδον ἀνέκραξα: — Τὸ
ἀγοράζω.

Ἦρχισαν ὅλοι νὰ γελοῦν. Ἦτο εἰς μανδύας ἐξ ἐκείνων τοὺς
ὁποίους φέρουν οἱ ὀρεινοὶ κάτοικοι τῆς Ἀνδαλουσίας ἱππεύον-
τες: εἶχε σχῆμα ὀρθογώνιον καὶ ἔφερον ἐν τῷ μέσῳ ἄνοιγμά τι
δι' οὗ διήρχετο ἡ κεφαλὴ, περὶ δὲ τοῦ ἀνοιγματος καὶ εἰς
τὰς δύο βραχυτέρας πλευράς εἶχε μάλλινα κεντήματα μὲ ζω-
ηρότατα χρώματα. Τὸ σχέδιον τῶν κεντημάτων, τὰ ὁποῖα
παριστάνουν πτηνὰ καὶ ἄνθη φαντασιώδη, πράσινα, κυανὰ,
λευκά, κόκκινα καὶ κίτρινα, ὅλα ὁμοῦ συσσωρευμένα, εἶνε
ἀκομψόν, ὡς θὰ ἠδύνατο νὰ τὸ κάμῃ ἐν παιδίῳ ἡ ὠραιότης
τῆς ἐργασίας ἐγκτεται ὅλη ἐν τῇ ἀληθῶς θαυμασίᾳ ἀρμονίᾳ
τῶν χρωμάτων.

Δὲν θὰ ἠδύναμην νὰ ἐκφράσω τὴν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν
παράγει εἰς τὴν ὁρσιν ὁ μανδύας ἐκεῖνος, ἢ λέγων ὅτι γελᾷ
καὶ ὅτι προξενεῖ εὐθυμίαν καὶ ὅτι μού φαίνεται ἀδύνατον νὰ
φαντασθῇ τις τίποτε ἄλλον εὐθυμον, μάλλον χαρμόσουνον,
μᾶλλον παιδικῶς καὶ ἐπιχαρίτως ἰδιότροπον. Εἶνε ἐν πράγματι
νὰ τὸ παρτηρῇ τις ὅταν εἶνε δύσθυμος διὰ νὰ εὐδαιστηῇ, ἢ
ὅταν θέλῃ νὰ γραψῇ χαρίεσσαν τινα στροφὴν εἰς τὸ λεύκωμα
κυρίας τινός, ἢ ὅταν ἀναμνήνῃ πρόσωπόν τι τὸ ὁποῖον θέλει νὰ
υποδεχθῇ μὲ τὸ πλέον εὐχάριστον μειδίαμα.

— Πότε θὰ τελειώσουν αὐτὰ τὰ κεντήματα; ἠρώτησα
νεανிடὰ τινα.

— Hoy mismo, (σήμερον) ἀπεκρίθησαν πᾶσαι ἐν χορῷ.

— Καὶ πόσον ἀξίζει αὐτὸς ὁ μανδύας;

— Cinco... (πέντε) ἐψέλλισε μία.

Ἡ γραία τὴν ἐκεραύνωσε δι' ἐνὸς βλέμματος ὅπερ ἐσή-
μαινε: — Βλᾶξ! — καὶ προσέθεσεν ἐν βίᾳ: «seis duros»

Ἐξ duros εἶνε τριάκοντα ὀρχημαί: δὲν μού ἐφάνη ἀκρι-
βὸν καὶ ἠθέλησα νὰ τὸ πληρώσω.

Ὁ Γογγόρας ἐκτοξεύων μοι ἐν βλέμμα, ὅπερ ἐσήμαινε: —
Ἀνόητε, — καὶ κρατῶν με ὑπὸ τοῦ βραχίονος εἶπε:

— Μίαν στιγμὴν! ἐξ duros εἶνε παραπολύ!

Ἡ γραία τῷ ἔρριψεν ἄλλο βλέμμα, ὅπερ ἐσήμαινε: — Κα-
κοῦργε! — καὶ προσέθεσε:

— Δὲν μπορῶ νὰ τὸ δώσω ὀλιγώτερον.

Ὁ Γογγόρας τῇ ἔρριψεν ἄλλο βλέμμα ὅπερ ἐσήμαινε: —
Ψεύστρια! — καὶ εἶπε:

— Δὲν ἀξίζει περισσότερον ἀπὸ τέσσερα duros: εἰς τοὺς
ἐντοπίους τόσον τὰ διδετε.

Ἡ γραία ἐπέμενε καὶ ἐξηκολοθοῦμεν ἐπὶ τινα ὥραν νὰ
ἀνταλλάσσωμεν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τοὺς τίτλους τοῦ βλακός,
τοῦ πανούργου, τοῦ ψεύστου, μέχρις ὅτου ὁ μανδύας μού ἐδόθη
ἀντὶ πέντε duros. Ἐπλήρωσα, ἄφηκα τὴν διέθυνσίν μου
καὶ ἐξήλθομεν εὐλογοῦμενοι ὑπὸ τῆς γραίας καὶ ἀκολουθοῦμε-
νοι ἐπ' ἀρκέτην ὥραν ὑπὸ τῶν μεγάλων μαύρων ὀφθαλμῶν
τῶν νεανίδων.

Καὶ ἐξηκολουθήσαμεν βαδίζοντες ἀπὸ ὁδοῦ εἰς ὁδόν, ἐν τῷ
μέσῳ πενηνροτέρων ἀκόμη οἰκιῶν, μελανωτέρων προσώπων καὶ
βρωμερωτέρων ρυκῶν. Καὶ δὲν ἐφθάναμεν ποτὲ εἰς τὸ τέλος
καὶ ἐγὼ ἔλεγον εἰς τοὺς συντρόφους μου:

— Μοῦ κάμνετε τὴν χάριν νὰ μού εἰπῇτε ἐὰν ἡ Γρανάδα
ἔχει ὅρια καὶ ποῦ τὰ ἔχει; Εἰμπορῶ νὰ μάθω ποῦ πηγαί-
νουμεν, καὶ πῶς θὰ κάμωμεν διὰ νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὰς οἰ-
κίας μας;

Καὶ οἱ σύντροφοί μου ἐγέλων καὶ ἐπροχώρουν.

— Μήπως ὑπολείπεται νὰ ἴδω τι παραδοξότερον ἀκόμη;
ἠρώτησα αἰφνης.

— Παραδοξότερον; μοῦ ἀπήντησεν εἰς ἐκ τῶν δύο: ἀλλὰ
τὸ δεύτερον τοῦτο μέρος τοῦ προαστείου τὸ ὁποῖον εἶδετε ἀνή-
κει ἀκόμη εἰς τὸν πολιτισμόν: εἶνε ἂν ὅχι ἡ παρισινὴ τοῦλα-
χιστον ἡ μαδριτικὴ συνοικία τοῦ Ἀλμπαισίν: ἔχομεν ἀκόμη
καὶ ἄλλα, ἅς προχωρήσωμεν.

Διετρέξαμεν μακροτάτην τινὰ ὁδὸν πλήρη γυναικῶν μόλις
ἐνδοδυμένων, αἰτίνες μᾶς παρατήρουν ὡς νὰ ἔχομεν πέσει ἀπὸ
τὴν σελήνην: διεσχίσσαμεν μικράν τινα πλατείαν πλήρη πκι-
δίων καὶ χείρων φιλικῶς συναγελαζομένων: διήλθομεν δι' ἄλ-
λων δύο ἢ τριῶν ὁρομίσκων, ὅτε ἀνερχόμενοι, ὅτε κατερχόμε-
νοι, ὅτε ἐν τῷ μέσῳ τῶν οἰκιῶν, ὅτε ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐρει-
πίων, ὅτε ἐν τῷ μέσῳ τῶν δένδρων, ὅτε ἐν τῷ μέσῳ τῶν
βράχων, καὶ ἐφθάσαμεν ἐπὶ τέλους εἰς μονήρη τινὰ θέσιν. ἐπὶ
τῆς κλιτύος λόφου τινός, ὁπόθεν ἔβλεπε τις κατ' εὐθείαν ἐμ-
πρὸς τὸ Γενεράλιφον, δεξιὰ τὴν Ἀλάμβραν καὶ κάτω βαθεῖαν
καὶ καλὰ κεκαλυμμένην ὑπὸ πυκνοτάτου δάσους.

Ἦρχισε νὰ βραδυάζη, οὐδεὶς ἐφαίνετο, οὔτε μία φωνὴ ἠ-
κούετο.

— Ἐδῶ τελειώνει τὸ προαστεῖον; ἠρώτησα.

Οἱ δύο σύντροφοί μου ἐγέλασαν καὶ μοῦ εἶπαν:

— Κυττάζετε ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος.

Ἐστράφη καὶ εἶδον καθ' ὅλον τὸ μῆκος ὁδοῦ τινός, ἢ ὁ-
ποία ἐχάνετο ἐντὸς τοῦ μεμακρυσμένου δάσους ἀτελεύτητον

σειράν οἰκίων...οἰκίων : τί λέγω ; φωλεῶν μάλλον, ἐσκαμμένων ἐντὸς τῆς γῆς μὲ ὀλίγον τοῖχον ἐμπροσθεν, μὲ ὅπας ἀντὶ παραθύρων, μὲ ρήγματα ἀντὶ θυρῶν καὶ μὲ παντὸς εἶδους ἀγρία φυτὰ ἀνωθεν καὶ εἰς τὰ πλάγια· ἀληθεῖς τρώγλαι ἀγρίων ζώων, ἐντὸς τῶν ὁποίων μόλις διακρίνοντο ὑπὸ τὸ ἀμυδρόν φῶς τῶν λυχνιῶν κατὰ ἐκατοντάδας ἐν μυρμηκιδῶδει συνωστισμῷ οἱ ἀθίγγανοι, ὁλόκληρος λαὸς ζῶν εἰς τὰ ἔγκατα τοῦ ὄρου, πτωχότερος, μελανώτερος, ἀγριώτερος ἐκείνου τὸν ὁποῖον μέχρι τοῦδε εἶχον ἰδῆ· ἄλλη πόλις, ἀγνωστος εἰς τοὺς περισσώτερους κατοίκους τῆς Γρανάδας, ἀπρόσιτος εἰς τὰ ὄργανα τῆς ἀστυνομίας, κλεισμένη εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τῆς ἀπογραφῆς, ἀγνοῦσα πάντα νόμον καὶ πᾶσαν κυβέρνησιν, ζῶσα ἄδηλον πῶς, πολυπληθὴς ἀγνωστον πόσον, ξένη πρὸς τὴν πόλιν, πρὸς τὴν Ἰσπανίαν, πρὸς τὸν σύγχρονον πολιτισμόν, μὲ ἰδίαν γλῶσσαν, ἰδίους κανονισμοὺς καὶ ἴδια ἔθιμα, δεισιδαίμων, δολία, κλέπτρια, ἐπαίτις, θηριώδης.

— Κουμβώσατε τὸν ἐπενδύτην σας καὶ προσέχετε τὸ ὠρολόγιόν σας, μοῦ εἶπεν ὁ Γογγόρας, καὶ προχωρεῖτε.

Δὲν εἶχομεν κάμει ἐκατὸν βήματα, ὅτε παιδίον τι ἡμίγυμνον, μαῦρον ὡς οἱ τοῖχοι τῆς τρώγλης του, μᾶς διακρίναν, ἔρρηξε κραυγὴν καὶ κάμνον σημεῖον εἰς ἄλλα παιδία ἵνα τὸ ἀκολουθήσουν, ἔτρεξε πρὸς ἡμᾶς. Ὅπισθεν τῶν παιδίων ἔτρεξαν αἱ γυναῖκες, ὅπισθεν τῶν γυναικῶν οἱ ἄνδρες καὶ ἀκολούθως γραῖαι καὶ γέροι καὶ ἄλλα παιδία, ἐντὸς ὀλίγου δὲ περιεκυκλώθημεν ὑπὸ πυκνοῦ πλήθους. Οἱ δύο φίλοι μου, ἀναγνωρισθέντες ὡς Γρανάδινοι, κατῴρωσαν νὰ ἀπαλλαγῶσι καὶ ἔμεινα μόνος ἐντὸς τοῦ πλήθους ἐκείνου. Νομίζω ὅτι βλέπω ἀκόμῃ ἐκεῖνα τὰ πρόσωπα, ὅτι ἀκούω ἀκόμῃ ἐκεῖνας τὰς φωνάς, ὅτι αἰσθάνομαι ἀκόμῃ ἐπάνω μου ἐκεῖνας τὰς χεῖρας.

Χειρονομοῦντες, κραυγάζοντες, λέγοντες χίλια πράγματα τὰ ὅποια δὲν ἠννόουν, τραβῶντές με ἀπὸ τὰ ἄκρα τοῦ ἐπενδύτου μου, ἀπὸ τὰς χεῖράς, ἐπιπτον ἐπάνω μου καὶ μὲ περιεκύκλουν ὡς ἀγέλη πεινώντων, ἡσθάνομην εἰς τὸ πρόσωπόν μου τὴν ἀναπνοήν των, ἐκινδύνευον νὰ πάθω ἀπὸ ἀσφυξίας.

Οἱ περισσότεροὶ τούτων ἦσαν ἡμίγυμνοι, κατεσκληρότεροι, μὲ ξεσχισμένα ὑποκάμισα, μὲ σκοτισμένας καὶ ἀκτενίστους κόμας, φρικώδεις τὴν θέαν. Ἐνόμιζον ὅτι ἦμην ὁ Δὸν Ροδρίγος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὑπὸ λοιμοῦ μαστιζομένου πλήθους κατὰ τὸ διάσημον ὄνειρον τῆς νυκτὸς τοῦ αὐγούστου. Τί θέλουν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ; ἡρώτων ἐμυτόν. Ποῦ ἄφησα νὰ μὲ ὁδηγήσουν ; Πῶς θὰ ἐξέλθω ἀπ' ἐδῶ ;

"Ὁρῆσαι νὰ μὲ καταλαμβάνῃ σχεδὸν φόβος καὶ παρετήρουν γύρω μου μετ' ἀνησυχίας. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἤρχισα νὰ ἐννεῶ κατὰ τι.

— Ἐγὼ μίαν πληγὴν εἰς τὸν ὦμον, ἔλεγέ τις, δὲν εἴμπορῶ νὰ ἐργασθῶ ὅς μου μίαν πεντάρην.

— Ἐγὼ σπασμένον τὸ πόδι μου, ἔλεγεν ὁ ἄλλος.

— Τὸ χέρι μου εἶνε παραλυτικόν.

— Ἦμουν ἄρρωστος ἕνα χρόνον.

— Un cuarto, señorito ! (ἐν τέταρτον, κύριε !)

— Un real caballero ! (ἐν βασιλικόν, κύριε !)

— Una peceta para todos ! (μίαν δραχμὴν δι' ὅλους.)

Ἡ τελευταία αὕτη φωνὴ ἐπεδοκιμασθῆ παρ' ὅλων διὰ γενικῆς κραυγῆς : « Una peceta para todos ! »

Ἐξήγαγον οὐχὶ ἄνευ φόβου τὸ χρηματοφυλάκιόν μου· ὅλοι ἠγέρθησαν εἰς τὴν ἄκραν τῶν ποδῶν οἱ πλησιέστεροι προσήλωσαν ἐπ' ἐμοῦ τοὺς ἀπλήστους ὀφθαλμούς των, οἱ ὅπισθεν τούτων ἐστήριζαν τὴν σιαγῶνά των ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν πρώτων, οἱ μακρύτερον εὐρισκόμενοι ἔτειναν τοὺς βραχίονας.

— Μίαν στιγμὴν, ἀνέκραξα· ποῖος ἀπὸ σας ἐδῶ ἔχει περισσότερα δικιώματα ;

Πάντες ἐν μιᾷ φωνῇ τείνοντες τοὺς βραχίονας πρὸς ἓν μόνον πρόσωπον, μοῦ ἀπεκρίθησαν :

— Esta ! (Αὕτη !)

Ἦτο φρικώδης τις γραῖα μὲ μεγάλῃν μύτην καὶ μεγάλῃν σιαγῶνι, μὲ λευκὴν κόμην, τὴν ὁποίαν εἶχε δεμένην ὀρθίως

ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς της ὡς στρατιωτικὸν λοφίον, μὲ ἐν στόμα ὅπερ ὠμοῖζε μὲ ὀπὴν γραμματοκιβωτίου, μὲ ὀλίγον τι πλέον ἀπὸ ἐν ὑποκάμισον ἐπάνω της, μαῦρη, ἀπεξηραμένη ὡς μούμια, ἡ ὁποία μὲ ἐπλησίωσε προσκλίνουσα καὶ μειδιῶσα καὶ ἔτεινε τὰς χεῖράς της ὅπως λάβῃ τὰς ἰδικὰς μου.

— Τί θέλετε ; ἡρώτησα ὀπισθοχωρῶν κατὰ ἓν βήμα.

— Τὴν τύχην ! ἐκραύγασαν πάντες.

— Εἰπέ μου λοιπὸν τὴν τύχην μου, ἀπεκρίθη, τείνων τὴν χεῖρα.

Ἡ γραῖα ἐσφίγξε μεταξύ τῶν δάκτυλῶν αὐτῆς, δὲν λέγω δακτύλων, ἀλλ' ἀμόρφων ὀστέων, τὴν πτωγὴν μου χεῖρα, ἐκύβην ἐπ' αὐτῆς ἐγγίζουσα σχεδὸν τὴν παλάμην μου μὲ τὴν ὀξείαν της ρῖνα, ἤγειρε τὴν κεφαλὴν, μὲ παρετήρησεν ἀσκαρδαμυκτί, διηύθυνε τὸν δάκτυλον πρὸς ἐμὲ καὶ ἀπαγγέλλουσα βραδέως ἐκάστην φράσιν μὲ ὕψος ἐμπνευσμένον μοῦ εἶπε :

— Tu has nacido en un día señalado. — (Ἐγεννήθης ἐν ἀξιοσημείωτῳ ἡμέρᾳ)

— Y el día que morirás será un día señalado también. — (Καὶ ἡ ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἀποθῇς θὰ εἶνε ἐπίσης ἀξιοσημείωτος.)

— Tu tienes un caudal asombroso. — (Κατέχεις φοβερὰ πλοῦτή.)

Ἐνταῦθα ἐψέλλισε δὲν εἰδεύρω τί ἄλλο περὶ ἐρωμένων, περὶ γάμου, περὶ εὐτυχίας, ἐξ ὧν ἐνόησα ὅτι ὑπέθετε ὅτι ἡμὴν νυμφευμένος καὶ ἔπειτα προσέθεσε :

— El día que te casaste hubo en tu casa muchos dares y tomares. — (Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐνυμφεύθης ἔγιναν εἰς τὴν οἰκίαν σου μεγάλα ἐς-ταῖ καὶ ἐγένοντο πολλὰ δοῦναι καὶ λαβεῖν.)

— Y otra se quedó llorando. — (Καὶ μία ἄλλη γυνὴ ἐκλαυσε διὰ τοῦτο.)

— Y cuando tu la vees te se abren las alas del corazon. — (Καὶ ὅταν τὴν βλέπῃς σοῦ ἀνοίγουν τὰ πτερὰ τῆς καρδίας.)

Καὶ ἐξηκολούθησε μὲ τὴν ἴδιον τόνον λέγουσα ὅτι εἶχον ἐρωμένας καὶ φίλους καὶ θησαυρούς καὶ χαρὰς αἱ ὁποῖαι μὲ ἀνέμενον καθ' ὅλας τοῦ ἔτους τὰς ἡμέρας εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.

Ἐνῷ ἡ γραῖα ὠμίλει πάντες ἐσιώπων, ὡς νὰ ἐπίστευον ὅτι ἐπροφήτευεν ἀληθῶς. Ἐπὶ τέλους ἐπέρανε τὴν προφητείαν μὲ εἰδὸς τι ἀποχαιρετισμοῦ καὶ ἀνοίξασα τοὺς βραχίονας ἐν χορευτικῇ στάσει, ἔκρμεν ἐν πῆδημα. Ἐδῶκα τὴν πετσέταν καὶ τὸ πλήθος ἐξερράγη εἰς κραυγὰς, εἰς χειροκροτήματα, εἰς ἔσματα, κάμνον γύρω μου χιλιάς παραδόξους χειρονομίας καὶ πηρόματα καὶ χαιρετίζον με δι' ὠθήσεων καὶ θωπεϊῶν εἰς τοὺς ὤμους ὡς παλαιὸν τινα φίλον, μέχρις οὗ, συστρεφόμενος καὶ ὠθῶν ὅτε τοῦτον καὶ ὅτε ἐκεῖνον κατῴρωσα νὰ ἀνοίξω διόδον καὶ νὰ φθάσω τοὺς φίλους μου. Ἀλλὰ νέος κίνδυνος μᾶς ἠπέλει. Ἡ εἰδησις περὶ τῆς ἀφίξεως ἐνὸς ξένου εἶχε διαδοθῇ, αἱ φυλαὶ ἐτέθησαν εἰς κίνησιν, ἡ πόλις τῶν ἀθιγγάνων ἦτο ἀνάστατος. Ἀπὸ τὰς πλησίον οἰκίας, ἀπὸ τὰς μακρυνὰς τρώγλας, ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου, ἀπὸ τὸ βάθος τῆς κοιλάδος, ἔτρεχον παιδία, γυναῖκες μὲ νήπια εἰς τὰς ἀγκάλας, γέροντες μὲ βακτηρίας, ἀνᾶπροι καὶ ἀσθενεῖς κατὰ προσποίησιν, γραῖαι ζητοῦσαι νὰ προφητεύσωσι περὶ τῆς τύχης, ὁλόκληρος στρατιὰ ἐπαιτῶν ἤρχετο ἐπάνω μᾶς πανταχόθεν.

Ἦτο νύξ· δὲν ἔπρεπε νὰ διστάσωμεν ἐπὶ πλέον, ἐτράπημεν εἰς φυγὴν τρέχοντες, ὡς μαθηματί, πρὸς τὸ μέρος τῆς πόλεως. Θόρυβος καὶ ἀλαλαγμὸς ἠγέρθη ὅπισθεν ὤμων, οἱ δὲ εὐκίνητοτεροι ἤρχισαν νὰ μᾶς καταδιώκουν. Εὐτυχῶς μετὰ βραχὺν καλπασμόν, εὐρέθημεν ἐν ἀσφαλεῖ ἐδαφῷ, κουρασμένοι, ἀσθμαίνοντες, κατασκοπισμένοι, ἀλλὰ σώοι.

— Μὲ κάθε τρόπον, μοῦ εἶπε γελῶν ὁ κύριος Μελκιόρρε,

ἔπρεπε νὰ φύγωμεν ἄλλως θὰ ἐπιστρέφομεν εἰς τὰς οἰκίας μας χωρὶς ὑποκάμισον.

— Καὶ σημειώσατε προσέθεσεν ὁ Γεργόρας, ὅτι δὲν εἶδομεν ἢ τὰς πύλας τοῦ προαστείου τῶν Ἀθιγγάνων ἂν ἐπροχωροῦσαμεν εἰς τὰ ἐνδότερα ! Ἐὰν ἐβλέπετε καὶ τὰ ἄλλα μέρη !

— Πόσαι χιλιάδες εἶνε οἱ ἄνθρωποι αὐτοί ; ἠρώτησα.

— Ἄγνωστον.

— Πῶς ζοῦν ;

— Κανεὶς δὲν εἰδεύρει.

— Ποίαν ἀρχὴν ἀναγνωρίζουν ;

— Μίαν μόνην : los reyes (τοὺς βασιλεῖς) ἀρχηγούς οἰκογενειῶν ἢ οἰκῶν, τοὺς ἔχοντας περισσότερα χρήματα καὶ μεγαλειτέραν ἡλικίαν. Δὲν ἐξέρχονται ποτὲ ἀπὸ τοῦ προαστείου τῶν, δὲν εἰδεύρουν τίποτε, ἀγνοοῦν πᾶν ὅ,τι συμβαίνει ἐκτὸς τοῦ κύκλου τῶν οἰκῶν τῶν. Αἱ δυναστεῖαι πίπτουν, αἱ κυβερνήσεις μεταβάλλονται, τὰ στρατεύματα μάχονται, καὶ εἶνε θαῦμα ἂν ἡ περὶ τούτου εἰδησις φθάσῃ μέχρι τῆς ἀκοῆς τῶν. Ἐρωτήσατέ τους ἂν ἡ Ἰσαβέλλα εἶνε ἀκόμη ἐπὶ τοῦ θρόνου ἢ ὄχι ; δὲν τὸ γνωρίζουν. Ἐρωτήσατέ τους ποῖος εἶνε ὁ Δὸν Ἀμεδαῖος ; οὐκ ἤκουσαν ποτὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα. Γεννῶνται καὶ ἀποθνήσκουν ὅπως αἱ μυῖαι καὶ ζοῦν ὡς πρὸ αἰώνων, πληθυνόμενοι χωρὶς νὰ ἐξέλθουν ἀπὸ τὰ ὄρια τῶν, οὐδὲν ἄλλο βλέποντες καθ' ὅλον τὸν βίον τῶν ἢ τὴν κοιλάδα ἧτις ἐκτείνεται ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν καὶ τὴν Ἀλαμβραν ἧτις ἐγείρεται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν.

Διήλομεν ἐκ νέου δι' ὅλων τῶν ὁδῶν, τὰς ὁποίας εἶχμεν διατρέξει πρὶν, καὶ αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἤδη ἐρημὶ καὶ σκοτεινὰ καὶ μοῦ ἐφαίνοντο ἀτελευτήτοι· τέλος ἀφοῦ ἀνῆλθομεν καὶ κατήλθομεν καὶ ἐστράφημεν πότε δεξιὰ καὶ πότε ἀριστερὰ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν πλατείαν τῆς Συνεντεύξεως ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως τῆς Γρανάδας, εἰς τὸν πεπολιτισμένον κόσμον.

Ἐπὶ τῇ θύρᾳ τῶν φωταγωγημένων καφενείων καὶ ἐργαστηρίων ἡσθάνθημεν ζωηρὰν εὐχαρίστησιν ὡς νὰ εἶχον ἐπιστρέψει εἰς τὴν ζωὴν τῆς πόλεως ἀπὸ ἀκατοίκητον τινα χώρον, ὅπου εἶχον διαμείνει ἐπὶ πολὺν χρόνον.

Τὴν ἐσπέραν τῆς ἐπισύσης ἀνεχώρησα εἰς Οὐαλεντίαν. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ὀλίγας στιγμὰς πρὶν ἀναχωρήσω, προκειμένου νὰ πληρώσω τὸν λογαριασμόν τοῦ ξενοδοχείου, παρετήρησα εἰς τὸν κύριον τούτου ὅτι εἰς τὴν σημείωσιν ἦτο ἐν κήριον ἐπὶ πλέον καὶ τὸν ἠρώτησα γελῶν :

— Τὸ ἀφαιρεῖτε ;

Ὁ ξενοδόχος ἔλαβε τὸν κάλαμον καὶ ἀφαιρῶν ἐκ τῆς ἀθροίσεως εἴκοσι λεπτά, ἀπεκρίθη διὰ φωνῆς, ἣν προσεπάθη νὰ κατὰσπῇ τρυφερὰν :

— Διάβολε ! μεταξὺ Ἰταλῶν !...

[Ἐπεται συνέχεια].

Π. Α. ΒΑΛΒΗΣ

CATULLE MENDES

Ἡ ΒΑΠΤΙΣΤΙΝΗ

— Ἐτιμωρήθην ; Δικτὶ ; Δὲν θὰ μετανοήσω ποτὲ δι' ὅ,τι ἔκαμα, ὅτι ἔζησα, ὅπως ἐζήσα. Δι' ὅλων τῶν δυνάμεων τῆς ζωῆς μου ἠγάπησα ἐκείνον, ὅστις μὲ ἠγάπα· εἶδον νὰ μειδιᾷ περὶ μου, ὡς συμπλέγμα ζωντανῶν ἀνθῶν, τὰ τέκνα μου μὲ τὰς ῥοδοχρόους τῶν παρειάς ! Ὑπῆρξα εὐτυχὴς σύζυγος, εὐτυχὴς μήτηρ. Ἄ ! πόσον ἦτο ὠραῖον τὸ ἐσπέρας

ὅτε ἔθετον τὸ τέιον ἐπὶ τῆς τραπέζης, εἰς τὸ δωμάτιον γεμάτων ἀπὸ εἰρήνην ἔντιμον, νὰ βλέπω τὸν σύζυγόν μου νὰ μειδιᾷ πρὸς τὰ ἀποκοιμιζόμενα τέκνα μου. Λυποῦμαι, εἶνε ἀληθές, ὅτι ἀπέθανα τόσον νέα, ἐν ᾧ ἡδυνάμην ἀκόμη νὰ δώσω εὐτυχίαν εἰς ἐκείνους, οἵτινες μοῦ εἶδον τόσην χαρὰν, ἀλλ' ὁ Θεὸς οὕτως ἠθέλησεν !

— Βαπτιστίνη ! Βαπτιστίνη ! ἄφησε, σὲ παρακαλῶ, τὰς ἀνθρωπίνους ταύτας χιμαῖρας. Κατῳρώθωσα νὰ σὲ συγχωρήσῃ ὁ Θεὸς διὰ τὴν πρὸς τὰ κοσμικὰ ἀφοσίωσίν σου καὶ ἔφθασεν ἡ ὥρα, καθ' ἣν ἀφήνουςα τὸν τάφον θὰ ἀνέλθῃς μετ' ἐμοῦ εἰς τὸν θεῖον Παράδεισον.

— Νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθειαν, δὲν ζητῶ καλλίτερον, καλέ μου ἄγγελε, διότι ἤρχισα πλέον νὰ στενοχωροῦμαι εἰς τὸ σκότος, εἰς τὸ ὁποῖον μὲ ἔκλεισαν.

— Ἐγέρθητι λοιπόν, ἐλθέ ! Πέταξε μὲ τὰς πτέρυγας μου. Θὰ ἴδῃς τὸ συνεχές καὶ καταπληκτικὸν θέαμα τῶν ἀτελευτήτων οὐρανῶν. Θὰ ἀκούσῃς τὴν παγκόσμιον ἁρμονίαν καὶ θὰ ἀνθήσῃς καλλίτερα ἐκεῖ ὑπὸ τὸ ἀμάραντον φῶς ἢ ἐνταῦθα ὡς ῥόδον ὑπὸ τὸν ἥλιον. Καὶ πρὸς ἐπιμετρον τῆς δόξης σου θὰ λάβῃς σύζυγον ἀντάξιον τῆς τελειότητός σου, ἐντὸς ναοῦ ἐξ ἀδαμάντων, ὅπου θὰ ἱερουργήσῃ αὐτὸς ὁ Θεός. ὦ ! πόσον τοῦτο θὰ εἶνε εὐφρόσυτον !

— Βεβαίως ἡ χαρὰ μου δὲν θὰ ἔχῃ ὅρια, ἀφ' οὗ θὰ ἔχω σύζυγον εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἐκείνον τὸν ὁποῖον εἶχον καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

— Βαπτιστίνη, δὲν σκέπτεσαι ὁρθῶς. Δ' ἄγγελον εἶσαι προσωρισμένη καὶ ἄγγελος θὰ εἶνε ὁ σύντροφός σου· ὅσον ἀφορᾷ ἐκείνον, ὅστις σοῦ ὑπέκλεψε τὰς οὐρανίους ἐλπίδας, μάθε, ὅτι δὲν ἀπέθανεν ἀκόμη καὶ ὅτι θὰ περάσῃ πολὺς χρόνος μέχρι τῆς ὥρας τοῦ θανάτου του.

Ἡ Βαπτιστίνη ἀνακαθίσασα ἐν τῷ τάφῳ τῆς ἐσυλλογίζετο, ἀκούουσα τοὺς λόγους τούτους.

— Ἐ, λοιπόν ! δὲν μὲ ἀκολουθεῖς ; ἠρώτησεν ὁ ἄγγελος.

— Ὁχι, ἐφώνησεν, ὄχι. Ἀφ' οὗ ὁ σύζυγός μου δὲν εἶνε ἀκόμη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, τί θὰ κάμω ἐγὼ ἐκεῖ μόνη ; Φύγε : ἔφησόν με· θὰ περιμένω νὰ ἀναζήσω μέχρις οὗ καὶ ἐκεῖνος ἀναζήσῃ, καὶ οἱ δύο ὑψηλὰ καὶ οἱ δύο ἐν τῷ οὐρανῷ. Ἀρνοῦμαι τὴν ἐνδοξὴν χαρὰν τῶν ἀπίστων γάμων. Ἀντὶ τοῦ σεραφεῖν, ὅστις θὰ μὲ ἠγάπα, προτιμῶ ἐκείνον, τὸν ὁποῖον ἀγαπῶ. Θὰ ἀναμένω ἐδῶ, ἐγκαρτεροῦσα, πιστῇ. Μαζὶ θὰ ἀναβῶμεν εἰς τὸν Παράδεισον. Καὶ ἂν ἡ θύρα τοῦ οὐρανοῦ θὰ μὰς ἐκλείετο, ὁ αἰώνιος ὕπνος εἰς τοὺς δύο, εἰς ἐκείνον καὶ ἐμέ, θὰ ἦτο γλυκύτερος ἐντὸς τοῦ τάφου τούτου ἀπὸ τὴν αἰώνίαν συμβίωσιν μετ' ἄλλου ἐν μέσῳ τῶν λαμπροτήτων τοῦ Παράδεισου.

— Χαῖρε λοιπόν ! εἶπεν ὁ φύλαξ ἄγγελος.

Καὶ ἐπέταξε πλήρης ὀργῆς μὲ τὰς μεγάλας πτέρυγας του πρὸς τὸν μεγαρχολικὸν οὐρανόν. Ἀλλ' οἱ μικροὶ ἀστέρες, οἱ ὁποῖοι εἶδον τόσα πράγματα, οἵτινες γνωρίζουσι τὸ πᾶν, οἵτινες δὲν ἀπατῶνται ποτέ, νεύοντες ὡς χρυσεὶ ὀφθαλμοί, ἐφάινοντο ὡς νὰ ἔλεγον :

« Ἐχεῖς δίκαιον, Βαπτιστίνη, ἔχεις δίκαιον. »

Κ. Γ.